

ابراهیم حیدری، مدیرعامل خانه کتاب و ادبیات ایران از اختصاص یارانه جدید خرید کتاب به همه ایرانیان به مناسبت چهل و هفتمین دهه فجر انقلاب اسلامی ایران خبر داد. وی گفت: در راستای توزیع عادلانه یارانه فرهنگی، ترویج کتابخوانی و توجه ویژه به کتابفروشی‌ها به عنوان آخرین حلقه زنجیره نشر، به مناسبت چهل و هفتمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی از ۱۲ تا ۲۲ بهمن طرح

اختصاص یارانه خرید کتاب برای همه ایرانیان



آزاده صالحی
رئیس گروه فرهنگ و هنر

قطب‌الدین صادقی چهره‌ای آشنا در عرصه تئاتر معاصر ما است. به گفته خودش به تمام ژانرها علاقه‌مند است و در طول این سال‌ها به فراخور شرایط زمانه، نمایش‌های متعددی را بااین نگاه روی صحنه برده است. «سفرنامه آبجی مظفر» این شب‌ها درحالی در سالن اصلی تئاترشهر روی صحنه می‌رود که صادقی در مقام نویسنده و کارگردان اثر، با نگاهی انتقادی در قالب نمایش‌های روحوضی به برهه‌ای از تاریخ ایران نظر داشته است. آنچه در پی می‌آید حاصل گفت‌وگوی ما با این کارگردان باسابقه تئاتر درباره جزئیات این اثر است.

آ[«سفرنامه آبجی مظفر» در واقع چهارمین اثر در کارنامه تئاتری شماست که در قالب روحوضی روی صحنه برده‌اید؛ اگر ممکن است درباره دلایل انتخاب این ژانر برای اجرای این نمایش صحبت کنید؟

مهم‌ترین دلیل من برای اجرای این نمایش این بوده است که مردم، امروز بیشتر از همیشه نیاز به خنده، شادی و امید دارند. با وجود آنکه کار اصلی من نگارش و اجرای نمایش ترازوی است، می‌خواستم نمایشی از جنس کارهای روحوضی را روی صحنه بیاورم. یکی از ویژگی‌های کارهای من این است که به تمام ژانرها علاقه دارم و از بین آنها، هرکدام را که دوست داشته باشم کار می‌کنم. ضمن اینکه معتقدم یکی از وظایفی که به عهده ما است، این است که خودمان را وقف آثار خارجی نکنیم، البته اینکه نمایشنامه‌های خارجی را هم روی صحنه ببریم اشکالی ندارد و خوب هم هست، کما اینکه خود من در این سال‌ها با اقتباس از آثار برجسته به اجرای نمایش پرداخته‌ام اما در کنار آن، کار اصلی ما خلق تئاتر ایرانی است، تئاتری که متعلق به ما باشد، شخصیت‌ها، موضوعات، زیبایی‌شناسی و فضایش ایرانی باشد. ما باید فرهنگ دیروز را در روزگار امروزمان ادامه

بدهیم، همان‌طور که معماری و موسیقی بازمانده از گذشته را ادامه می‌دهیم. ما در نمایش، صرف‌نظر از اینکه با پرش‌های کوتاهی از وضعیت اجتماعی-سیاسی دوره قاجار و مشخصاً مظفرالدین شاه مواجه هستیم اما با ردوبدل شدن دیالوگ‌هایی میان کاراکترها به موضوعات امروز جامعه هم برمی‌خوریم؛ این شیوه‌ای است که در سالن‌های اخیر بیشتر در آثار کارگردانان تئاتر به چشم می‌خورد.

ببینید ذات نمایش روحوضی این است که با نگاه انتقادی و اصطلاحاً تکه‌ها و پل‌های تداعی به روزگار معاصر ما وصل شود. نمونه‌اش همان است که در سؤال اشاره کردید، موضوعاتی مانند جای دیش، دکل‌های گمشده، کیک زرد و... در گذشته هم وقتی می‌خواستند یک نمایش روحوضی اجرا کنند می‌گشتند و شخصیت‌هایی را در عروسی‌ها پیدا می‌کردند و با سوزه قراردادن شان، آنها را به نقد می‌کشیدند. روح انتقادی، مهم‌ترین عنصر

ویژه فروش حضوری و مجازی کتابفروشی‌ها با اختصاص یارانه جدید خرید کتاب به همه ایرانیان اجرامی شود. وی افزود: در این طرح ویژه برای هر ایرانی تا سقف یک میلیون تومان خرید، ۲۵ درصد یارانه کتاب اختصاص یافته است که همزمان هم به صورت حضوری از کتابفروشی‌های عضو طرح و هم به‌صورت غیرحضوری از طریق تارنمای اینترنتی بازار کتاب به نشانی Bazarketab.ir قابل استفاده

است. مدیرعامل خانه کتاب و ادبیات ایران در ادامه با اشاره به این نکته که این یارانه شامل همه ایرانیان خواهد شد، گفت: یارانه این طرح علاوه بر یارانه‌های قبلی است و افرادی که تاکنون یارانه‌های سالانه و مناسبتی خود را مصرف کرده‌اند نیز می‌توانند از یارانه این طرح بهره‌مند شوند. هزینه ارسال کتاب‌ها برای خریداران و کتابفروشان در این طرح رایگان است.



شادی و امید، ضرورت تئاتر امروز

قطب‌الدین صادقی معتقد است کار اصلی هنرمندان، خلق تئاتر ایرانی و ادامه فرهنگ دیروز در روزگار امروز است



سالن اپرا رخ می‌دهد یا همین‌طور ترس او برای بالارفتن از برج ایفل که تماماً نشانگر گسترش و غلبه خرافات و جهل در زمان قاجار بوده است. **آ[** **با این حال فکر می‌کنید چند درصد از مخاطبانی که به تماشای سفرنامه آبجی مظفر نشستند، توانسته‌اند به عمق و کنه آنچه مدنظر شما فراتر از یک اثر کم‌دی بوده، پی ببرند؟**

همان‌طور که پیش‌تر هم اشاره کردم، اولین وظیفه ما در تئاتر خلق شادی و امید است و ایجاد این حس در بین مخاطبان کار کمی نیست. آن‌هم در شرایط امروز که مردم پر از غم و غصه و بیماری و گرانی هستند، لازم است تئاتر تسکین‌رسان امیدبخشی را به عهده بگیرد و مخاطب چند ساعت آرام خود را فراموش کند. اینکه مردم پیام نمایش را دریابند چندان مهم نیست، همین که به تئاتر می‌آیند و با تماشای یک اثر می‌خندند اهمیت بیشتری دارد. مگر چند درصد از عامه مردم به آنچه مولانا، حافظ، شکسپیر، فردوسی و... در اشعارشان به

اشاره می‌گویند، پی می‌برند؟ یادتان باشد در یک جامعه مترقی و با فرهنگ، هنرمندان همیشه صدها قدم جلوتر از مردم هستند. اگر روزی یک هنرمند یا متفکر یک قدم یا مردم عادی فاصله داشته باشد، آن جامعه هرگز پیشرفت نخواهد کرد و به بالندگی نخواهد رسید. این فاصله باید زیاد باشد تا مفسران و پژوهشگران، مفاهیم عمیق را خرد کرده و به دهان مردم بگذارند. کار پژوهشگران درواقع تحلیل و قابل‌فهم‌کردن مسائل است. به همین خاطر است که چهره‌های بزرگ هیچ‌گاه دم دست نیستند، چون با مردم هزاران متر فاصله دارند تا بتوانند به تحلیل وضعیت موجود پرداخته و جامعه را ارتقا دهند. آنهایی که بدون تحلیل، تعلیق و اندیشه به تولید اثر می‌پردازند، مثل تولید برخی از سریال‌هایی که امروز در شبکه خانگی ساخته می‌شوند، درواقع ضدفرهنگ هستند، چون فقط در قالب این آثار، زندگی روزمره مردم را

تکرار می‌کنند، بی‌آنکه شکل جدیدی ارائه دهند. کار هنری فقط زدن حرف‌های جدید نیست، بلکه توسعه شکل هنری هم هست. هرچقدر ما شکل‌های بیشتری را بشناسیم، اندیشه‌مان هم

وسیع‌تر خواهد شد. یکی از اهداف من در این نمایش که از روز اول آن را با اعضای گروه هم درمیان گذاشتم، گسترش و نوکردن زبان کم‌دی ایران بوده است. به همین خاطر است که جنس بازی‌هایی که در این نمایش ارائه می‌شود را در هیچ‌کجا نمی‌توانید ببینید و بازیگران طوری به ایفای نقش می‌پردازند که انکار شکل از محتوا منفک نیست. تصویرکنید ده‌ها هنرمند تا امروز نمایشنامه «لیرشاه» را برای

به ما دادند. سال‌هاست که به وعده‌ها در زمینه حمایت از تئاتر عمل نمی‌شود.

اگرچه من سربلندم و افتخار می‌کنم که با گروهی در «سفرنامه آبجی مظفر» کار کرده‌ام که تا امروز بدون چشمداشت در این تئاتر حضور یافته و حتی یک ریال هم از من بابت دستمزد طلب نکرده و به حرمت من در این اثر حاضر شده‌اند. فعلاً صبر کرده‌اند ببینند که چه می‌شود کرد.

برش



وضعیت اسفبار تئاتر

در یک کلمه می‌توان گفت وضعیت تئاتر اسفبار است و نمایش‌هایی که روی صحنه می‌روند عملاً مورد حمایت واقع نمی‌شوند. قرار بود از سوی مرکز هنرهای نمایشی، کمک‌هزینه‌ای به اجرای این نمایش اختصاص داده شود که با چانه‌زنی بسیار، در نهایت ۱۵۰ میلیون تومان

اجرا بازنویسی کرده‌اند اما هیچ‌کدام از این آثار ماندگار نشدند، چون به لحاظ شکلی بی‌ارزش بوده‌اند. در این بین، تنها نسخه ماندگار متعلق به خود شکسپیر است که هم چنان در گذر سال‌ها ماندگار شده است.

آ[**به نظر شما جشنواره‌های آیینی سنتی در این سال‌ها چقدر توانسته‌اند در احیای هنرهای اصیل ایرانی مثل نمایش روحوضی مؤثر باشند؟**

اگر بخواهیم واقع‌بینانه به این مساله نگاه کنیم باید بگوییم نتوانسته‌ایم در این زمینه کاری انجام دهیم. باید بپذیریم که تعزیه پدیده‌ای است که به لحاظ شکل و محتوا با به پایان رسیدن دوره قاجار، تمام شد. به خصوص این که بعد از دوره قاجار، یک تعزیه‌نامه جدید هم نوشته نشده است و امروز تعزیه‌خوانان به تعداد انگشتان دست باقی مانده‌اند اما به‌نظم عمر نمایش روحوضی هنوز به پایان نرسیده و می‌توان در این زمینه حرکت‌هایی انجام داد. شاید به این خاطر که در روحوضی، مسائل روز مطرح می‌شوند و لحن انتقادی به اضافه تپ‌هایی که در این نمایش نقش‌آفرینی می‌کنند، برگرفته از اقشار مختلف جامعه هستند. اگرچه در تولید تئاتر روحوضی هم کم‌کاری کرده‌ایم.

درحالی‌که نمایشنامه‌نویسانی چون کارلو گلدونی (Carlo Goldoni) در اوایل دوره رنسانس در ایتالیا براساس نمایش‌های کم‌دی یا لارته ۱۵۰نمایشنامه نوشتند، ولی ما در این زمینه کار چندانی نکرده‌ایم. به جایش بلافاصله شیفته اروپا شدیم، دلیلش هم این است که همیشه نسبت به اروپایی‌ها چهار عقده خودکم‌بینی بوده‌ایم. همین مساله باعث شده که در سالن‌های اخیر، پژوهشگران و درام‌نویسان داخلی که دلشان برای فرهنگ این مرزوبوم می‌سوزد، بیش از پیش به نگارش نمایشنامه‌هایی از جنس روزگار ما روی بیاورند.

آ[**با وجود آنکه شما این شانس را داشته‌اید تا نمایش خود را در سالن دولتی اجرا کنید ولی همچنان با مشکلات مختلفی روبه‌رو هستید.**

بله، ولی این نکته را در نظر داشته باشید که سالن دولتی تئاتر شهر، ۴۰درصد فروش از هر نمایش را می‌گیرد و ۵ درصد در نتیجه هم تیموال دریافت می‌کند، در نتیجه در مجموع فقط ۷۵درصد برای ما می‌ماند. حالا بماند که اجاره‌بهای سالن‌های خصوصی، امروز سر به فلک می‌زند؛ اگر قرار بود این نمایش را در سالن شهرداد اجرا کنیم، باید شبی ۱۵میلیون تومان اجاره می‌پرداختیم! از این رو معتقدم شرایط فعلی تئاتر فاجعه است. «سفرنامه آبجی مظفر» پنجاه و ششمین کار من است، ولی هیچ‌گاه به اندازه امروز از شرایط نابسامان تئاتر، تا این حد خسته و ذله نشده‌ام.

یاد

هنرمندان به یاد

«شهبازیان» گرد هم آمدند

مراسم نکوداشت فریدون شهبازیان در فرهنگسرای نیاوران برگزار شد. در این مراسم، چهره‌هایی از جمله مجید انتظامی، پیروز ارجمند، مینا افتاده، علی مغازه‌ای، هوشنگ کامکار، همایون رحیمیان، محمد اصفهانی، صدیق تعریف، وارطان ساهاکیان، علی جعفری‌پویان، ساعد باقری، رضا تاجبخش، حمید غلامعلی، فؤاد ججازی و... حضور داشتند. در این مراسم ماهور موسانیان (همسر فریدون شهبازیان) گفت: علت این‌که فریدون را از تالار وحدت به بهشت زهرا (س) بدرقه کردیم به خاطر انتخاب قلبی خودش بود. فریدون، زمانی‌که در هنرستان موسیقی درس می‌داد و زمانی که رهبر ارکستر ملی بود، عشقی قلبی به آنجا داشت.

موزه‌های چین، ۹ ماه

میزبان آثار باستانی ایران

با هدف تقویت دیپلماسی فرهنگی و آشنایی ملت‌ها با تمدن کهن و غنی ایران، نمایشگاه «سرزمین مهر» که شامل ۱۵۱ اثر تاریخی ارزشمند از ایران است، در موزه دانشگاه سیچوان در شهر چنگدو، جمهوری خلق چین، افتتاح شد. این نمایشگاه، شامل آثاری همچون اشیای فلزی، سفالی، شیشه‌ای، پارچه، فرش و نقاشی را به نمایش می‌گذارد و در ادامه در موزه‌های شهر گوانجو و نانجینگ نیز برگزار خواهد شد. موزه‌های ایرانی شرکت‌کننده در این نمایشگاه شامل موزه ملی فرش رضا عباسی، هنرهای ملی، مقدم دانشگاه تهران و آنگینه و سفالینه است هرکدام جلوه‌گر بخشی از میراث غنی ایرانی هستند. دبیر علمی این نمایشگاه دکتر مجید منظرظهوری از اعضای هیات علمی گروه باستان‌شناسی دانشگاه تهران و رئیس اداره موزه‌ها و فضاهای فرهنگی دانشگاه تهران است. علیرضا عباسی، کارشناس میراث فرهنگی استان تهران مسئول اجرایی این نمایشگاه است.



قفسه

انتشار چاپ جدیدی از «ترازوی قیصر»

انتشارات علمی و فرهنگی چاپ نهم نمایشنامه «ترازوی قیصر» اثر ویلیام شکسپیر شاعر و نمایشنامه‌نویس انگلیسی را با ترجمه زنده‌یاد فرنگیس شادمان (نمازی) منتشر کرد. این نمایشنامه، نخستین ترازوی بزرگ شکسپیر به شمار می‌رود. مضمون این نمایشنامه از تاریخ رومیان گرفته شده که گروهی از آزادبخواهان روم بر ضد قیصر که پس از فتوحات اسپانیا قدرت فراوان یافته متحد می‌شوند وی را از پای درمی‌آورند. بروتوس دوست شریف و آزاده قیصر نیز از این گروه است اما قصد آزادیخواهان پیش نمی‌رود، بلکه سرگذشتی شوم و غم‌انگیز دامنگیر آنان می‌شود. فرنگیس نمازی، مترجم ایرانی، همسر دکتر فخرالدین شادمان و دختر محمد جعفر دهدشتی «نمازی» بود که در سال ۱۳۹۴ ش در هنگ‌کنگ متولد شد. وی از آثار شکسپیر «ترازوی قیصر و ترازوی مکبث» را به زبان فارسی ترجمه کرده که چاپ نخست ترازوی قیصر در سال ۱۳۳۴ و چاپ نهم این اثر در سال ۱۴۰۳ با ۱۵۲ صفحه به پهای ۱۶۸ هزار تومان به بازار کتاب عرضه شده است.

